

Motion till riksdagen 2009/10:Ub528

av **Margareta Israelsson m.fl. (s)**

Funktionsnedsättning och idrott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en allmän kunskapshöjning inom skolan om vad en funktionsnedsättning är och innebär.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av fortbildning för lärare om idrott för personer med funktionsnedsättning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om undervisningen i ämnet idrott i skolan.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bristen på tillgänglighet vid idrottsanläggningar.¹

¹ Yrkande 4 hänvisat till KrU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Sverige har ratificerat konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionen ger inte ”i sig några nya rättigheter utan har till syfte att undanröja hinder för personer med funktionsnedsättning att åtnjuta sina mänskliga rättigheter”. FN-konventionen ska alltså se till att personer med funktionsnedsättning verkligen får det de har rätt till.

I artikel 4 står det ”att främja utbildning om de rättigheter som erkänns i denna konvention för specialister och personal som arbetar med personer med funktionsnedsättning, så att de bättre ska kunna ge det stöd och den service som dessa rättigheter garanterar”.

I artikel 30 står det:

5. För att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att på lika villkor som andra delta i rekreations- och fritidsverksamhet och idrott, ska konventionsstaterna vidta ändamålsenliga åtgärder för att
 - a) uppmuntra och främja deltagande i största möjliga utsträckning av personer med funktionsnedsättning i allmänt tillgänglig idrottslig verksamhet på alla nivåer,
 - b) säkerställa att personer med funktionsnedsättning har möjlighet att organisera, utveckla och delta i idrott och rekreation som är särskilt anpassade för personer med funktionsnedsättning och i detta syfte uppmuntra erbjudande av ändamålsenlig instruktion, utbildning och resurser på lika villkor som andra,
 - c) säkerställa att personer med funktionsnedsättning har tillgång till idrottsanläggningar, rekreationsanläggningar och turistanläggningar,
 - d) säkerställa att barn med funktionsnedsättning har lika möjligheter som andra barn att delta i lek, rekreation, fritidsverksamhet och idrott, däribland inom utbildningssystemet, samt
 - e) säkerställa att personer med funktionsnedsättning har tillgång till service av personer och organ som ägnar sig åt att organisera rekreationsverksamhet, turism, fritidsverksamhet och idrott.

Att leva med en funktionsnedsättning innebär för väldigt många att ha en nedsatt rörelseförmåga. Det betyder att motion och träning har väldigt stor betydelse, inte bara ur ett allmänt hälsoperspektiv utan också för möjligheterna till ett bra liv och att kunna klara sig själv på så många områden som möjligt. Idrotten har en stor betydelse för väldigt många och handlar inte bara om att själv röra på sig utan är också en stor del av den sociala gemenskapen. Därför måste rätten till idrott finnas för alla – och inte bara i teorin.

I regeringens proposition En förnyad folkhälsopolitik (2007/08:110) utvecklades tankarna om barnen och de unga i ett särskilt avsnitt där det bland annat står: ”Barn och unga med funktionsnedsättning har i första hand samma behov som andra barn och unga och är i behov av att vara i samma miljöer som andra. De kan emellertid i vissa fall behöva särskilt stöd för att kunna utvecklas och bli delaktiga på samma villkor som andra barn och unga.”

Fysisk aktivitet utgör ett särskilt målområde inom folkhälsopolitiken och Folkhälsoinstitutet skriver på sin hemsida att ”Målet ... ska vara att samhället utformas så att det ger förutsättningar för en ökad fysisk aktivitet för hela befolkningen”. Detta utvecklas sedan om mer fysisk aktivitet i förskolan och skolan, mer fysisk aktivitet under fritiden och man understryker särskilt att

”funktionshindrade aktivt erbjuds möjligheter till motion eller träning på sina egna villkor”.

Så ser emellertid inte verkligheten ut. Trots allt arbete och ideella insatser som görs av föräldrar, intressegrupper, friluftsförbundet och idrottsrörelserna är det alltför många barn och unga med funktionsnedsättning som aldrig kommer i närheten av ett liv med idrott vare sig i skolan eller på fritiden. Detta kräver strukturerade insatser för förändring.

Skolan

I ett projekt i Västernorrland har snart 5 000 femteklassare träffat idrottande ungdomar med funktionsnedsättning. Det har gett enorm efterklang. Det handlar om att se och förstå svårigheterna – men likaväl att se och förstå möjligheterna. Barnen behöver hjälp med att finna lekarna som gör att alla kan vara med på skolgården samt att träningen under idrottslektionerna gör det möjligt för alla att delta.

Alltför många elever tvingas idag att gå ut skolan med IG i ämnet idrott. Det beror inte på skolk eller bristande insatser utan snarast på en bristande kunskap hos lärarna hur övningarna ska utformas så att alla kan delta. För en del handlar det om så banala saker som att de inte kan ta sig till idrottslokalen på grund av trappor, smala passager eller att de inte kan duscha efteråt. Främst handlar det dock om att de inte får möjlighet att idrotta. De får inte ens chansen.

Att tala med våra världsstjärnor inom handikappidrotten och höra om hur flera av dem inte blivit godkända för att de inte kunnat göra alla övningar handlar ju inte om deras bristande vilja och kompetens – utan mer om hur vi utformar läroplaner och fortbildar vår personal inom skolan. Det finns tusentals berättelser av personer med funktionsnedsättning om hur de diskrimineras. Ett exempel är den rullstolsburna flickan som ville åka skridskor på friluftsdagen men fick sitta i sin rullstol bakom sargen i ishallen istället för att man skaffade in redskap så att även hon kunde vara med på isen.

Naturligtvis krävs det också särskild utrustning och sådan utrustning kan vara dyr. En friidrottsstol till exempel kostar upp till 75 000 kronor även om den snarast används av licensierade idrottare. Men hur ska man någonsin komma till den nivån om man aldrig får möjligheten att börja? Här måste man finna former för samverkan inom kommunerna så att man både kan erbjuda bra aktiviteter för alla barn under friluftsdagarna och sätta upp mål för att det är lika viktigt med elever som är godkända i idrott som i matematik.

Det är helt enkelt inte acceptabelt att skolelever inte får godkänt på grund av brister i undervisningen. Den konvention som nu Sverige ratificerat ställer krav på staten att ”säkerställa att barn med funktionsnedsättning har lika möjligheter som andra barn att delta i lek, rekreation, fritidsverksamhet och idrott, däribland inom utbildningssystemet”. Ansvar för att implementera detta i den svenska skolan ligger nu ytterst på regeringen.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 5 oktober 2009

Margareta Israelsson (s)

Agneta Gille (s)

Carina Ohlsson (s)

Eva-Lena Jansson (s)

Krister Örnfjäder (s)

Ann-Kristine Johansson (s)

Désirée Liljevall (s)

Gunnar Sandberg (s)

Olle Thorell (s)